

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Українсько-Британський Центр Центру Європейської освіти та іноземних мов Полтавського
державного аграрного університету
Glendale Community College of Maricopa Community College System, Arizona (США)
Atlântica – Instituto Universitário (Португалія)
WSHlU - Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu (Польща)
Queen Mary University of London Ukrainian Society (Сполучене Королівство Великої Британії та
Північної Ірландії)
The University School of Occupational Safety Management in Katowice (Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Information Systems Management Institute (Латвія)
Eurasian National University them. L. N. Gumilev (Казахстан)

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

**«Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в
умовах глобалізації економіки: безпека, інновації,
лідерство»**

м. Полтава, 23 вересня 2025 року

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського
Українсько-Британський Центр Центру Європейської освіти та іноземних
мов Полтавського державного аграрного університету
Glendale Community College of Maricopa Community College System,
Arizona (США)
Atlântica – Instituto Universitário (Португалія)
WSHIU -Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu (Польща)
Queen Mary University of London Ukrainian Society (Сполучене Королівство
Великої Британії та Північної Ірландії)
The University School of Occupational Safety Management in Katowice
(Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Information Systems Management Institute (Латвія)
Eurasian National University them. L. N. Gumilev (Казахстан)**

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний
менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації
економіки: безпека, інновації, лідерство»**

23 вересня 2025 року

Полтава 2025

УДК 005. 21 : 338. 43 : 005. 591. 6 /. 934 : 316. 46

DOI: <https://doi.org/10.32782/23-09-25-1>

Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 23 вересня 2025 р. Полтава : ПДАУ, 2025. Том 1. 310 с.

У матеріалах конференції розглядаються безпекові та інноваційні особливості стратегічного менеджменту агропродовольчої сфери в умовах актуалізації лідерства в глобальній економіці; практичні рекомендації щодо адаптації, протидії ризикам та підвищення ефективності розвитку суб'єктів господарювання.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

Редакційна колегія:

О. А. Галич, к.е.н., професор, ректор Полтавського державного аграрного університету,

В. І. Аранчій, к.е.н., професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету,

Т. В. Воронько-Невідніча, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

V. Riashchenko – dr.oec., prof., expert of Latvian Council of Science, ISMA University of Applied Science,

М. В. Зось-Кіор, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Д. В. Дячков, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Н. В. Баган, PhD з економіки, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

© Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПДАУ заборонено.

Список використаних джерел:

1. Скиба Т. В. Детермінанти розвитку сільського підприємництва. *Регіональна економіка*. 2012. № 2. С. 55–63.
2. Афендікова Н. О. Сучасні підходи щодо розвитку підприємництва в сільському господарстві України. *Агросвіт*. 2018. № 10. С. 8–11.
3. Баланюк І. Ф., Твердохліб В. В. Економіко-правова характеристика форм підприємництва у сільському господарстві. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 3 (28). С. 228-234.

С. Янечко, аспірант,
І. Гнатенко, д.е.н., професор,
*професор кафедри підприємництва та бізнесу,
Київський національний університет технологій та дизайну,
м. Київ, Україна*

МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС У СИСТЕМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: БАР'ЄРИ ТА МОЖЛИВОСТІ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ

Малий та середній бізнес у системі сталого розвитку бар'єри та можливості комерціалізації становить один із найважливіших напрямів дослідження сучасної економічної науки та практики управління, оскільки саме цей сектор економіки є основою підприємницької активності, зайнятості населення та формування інноваційного потенціалу. Сьогодні у світі понад дев'яносто відсотків підприємств належать до категорії малих і середніх, і вони забезпечують більшу частину робочих місць, створюючи при цьому гнучкі бізнес-моделі, здатні адаптуватися до викликів глобалізованої економіки. В умовах України значення малого та середнього бізнесу ще більше зростає, адже він виступає головним носієм підприємницької ініціативи, формує основу економічної стійкості у періоди криз і відіграє важливу роль у відновленні країни після руйнівних наслідків війни.

Ідея сталого розвитку, яка інтегрує економічний, соціальний та екологічний виміри, ставить перед малим і середнім бізнесом нові вимоги. Якщо раніше підприємці орієнтувалися насамперед на отримання короткострокового

прибутку, то тепер дедалі важливішим стає баланс між фінансовою вигодою, соціальною відповідальністю та екологічною безпекою. У цьому контексті комерціалізація інноваційних рішень постає не лише як можливість підвищити ефективність бізнесу, але й як інструмент реалізації принципів сталого розвитку. Малі та середні підприємства, завдяки своїй гнучкості, здатні швидше впроваджувати нові бізнес-моделі, орієнтовані на ресурсощадність, циркулярну економіку, використання відновлюваних джерел енергії та відповідальне ставлення до довкілля [1-3].

Проте шлях інтеграції малого та середнього бізнесу у систему сталого розвитку супроводжується численними бар'єрами. Передусім це обмеженість фінансових ресурсів, яка ускладнює інвестування в інновації та екологічні технології. Багато підприємств мають обмежений доступ до кредитних ресурсів, міжнародних програм фінансування та інвестиційних ринків. Іншим суттєвим бар'єром є нестача управлінських компетенцій у сфері стратегічного планування та контролінгу, що унеможливорює ефективне впровадження принципів сталого розвитку в операційну діяльність. Крім того, підприємці часто стикаються з надмірною регуляторною складністю та нестабільністю законодавства, що створює додаткові ризики й обмежує довгострокове стратегічне бачення [4-5].

Окремим викликом для малого та середнього бізнесу є недостатня інтеграція у глобальні ланцюги створення доданої вартості. У сучасній економіці саме ці ланцюги стають платформою для поширення інноваційних технологій і стандартів корпоративної соціальної відповідальності. Українські підприємства часто перебувають на периферії міжнародних ринків, що обмежує їхні можливості комерціалізації інновацій. Для подолання цього бар'єру важливо створювати умови для розвитку кластерів, інноваційних екосистем та партнерств між бізнесом, науковими установами й державою.

Попри значні бар'єри, можливості для комерціалізації сталих бізнес-моделей у секторі малого та середнього підприємництва є вельми перспективними. По-перше, це розвиток цифрових технологій, які дозволяють зменшити

витрати, оптимізувати процеси та створювати нові формати взаємодії з клієнтами. Використання штучного інтелекту відкриває нові горизонти для комерціалізації інновацій, зокрема у сфері фінансових технологій, електронної торгівлі, логістики та маркетингу. По-друге, зростає попит на екологічно чисті та соціально орієнтовані продукти, що створює додаткові ніші для малих підприємств. Споживачі все більше орієнтуються на бренди, які демонструють відповідальне ставлення до суспільства та довкілля, а отже інноваційні продукти з високим рівнем соціальної цінності мають комерційний потенціал.

По-третє, міжнародні фінансові інститути та донорські організації пропонують значні можливості для фінансування проектів у сфері сталого розвитку. Це відкриває шлях для малих і середніх підприємств до участі у міжнародних грантових програмах, залучення інвестицій у зелені технології та екологічні інновації. Для українського бізнесу це особливо актуально в умовах післявоєнного відновлення, коли потреба у відновленні інфраструктури, екосистем та виробничих потужностей поєднується з вимогою їх модернізації на основі принципів сталості [4-7].

Таким чином, малий та середній бізнес у системі сталого розвитку водночас стикається з численними бар'єрами та відкриває нові можливості комерціалізації. Його ефективна інтеграція у глобальні тренди можлива лише за умови створення комплексної підтримки з боку держави, міжнародних організацій та фінансових інституцій. Для підприємств надзвичайно важливо усвідомити, що сталий розвиток не є додатковим навантаженням чи обмеженням, а навпаки, виступає платформою для довгострокового економічного зростання, формування конкурентних переваг та підвищення вартості бізнесу. В умовах України саме малий і середній бізнес може стати локомотивом побудови економіки майбутнього, орієнтованої на інноваційність, соціальну відповідальність та екологічну рівновагу.

Список використаних джерел:

1. Зось-Кіор М. В., Брижань К. О. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільності.

Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2017, №6. С. 62-65.

2. Зось-Кіор М., Кирилюк Є., Терентьєва О. Моделювання управління земельними ресурсами в Україні в контексті глобалізації та формування сталих агропродовольчих систем. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2021, №3. С. 65-72.*

3. Гнатенко І., Бебко С., Євсейцева О., Шіковець К., Квіта, Г., Зось-Кіор М. Кон'юнктурний аналіз ринку відновлюваних джерел енергії України в контексті змін фінансових та економічних процесів. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2024, № 5(58). С. 446-459.

4. Вдовенко Н. М., Коробова Н. М., Зось-Кіор М. В., Коваль В. В. Еволюція теоретичних засад регулювання експорту-імпорту аграрної продукції в умовах децентралізації для виходу на міжнародний ринок. *Академічні візії. 2023, № (23).*

5. Zhyvko Z., Morhachov I., Zhelikhovska M., Artiukh-Pasiuta O., Hnatenko I., Skripnik V., Yanechko S. (2024). The Influence of the US Stock Market on the Institutional Security Strategy of the Management of Innovative Development. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2024, № 46(1). С.104-111.

6. Ложачевська О. М., Зось-Кіор, М. В., Гнатенко І. А. Трансформація стратегії управління змінами конкурентоорієнтованого підприємства шляхом розвитку ефективної диджиталізації в умовах безпекових загроз. *Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024, № 9(3). С. 299-302.*

7. Снітко Є. О., Зось-Кіор М. В., Гнатенко І. А. (2024). Фінансово-економічне стратегування розвитку підприємництва в умовах освітніх, міграційних та правових ризиків. Браславські читання. *Економіка XXI століття: національний та глобальний виміри: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової-практичної конференції, 06 листопада 2024 року. Одеса, ОДАУ. 2024. 394 с.*